

KELEMEN LAJOS
TUDOMÁNYOS MUNKÁSSÁGÁNAK
NEGYVEN ÉVE

(1897 – 1937.)

Összeállította:

DR. SZABÓ T. ATTILA

MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T. CLUJ

1938.

ERDÉLYI TUDOMÁNYOS FÜZETEK

SZERKESZTI
DR. GYÖRGY LAJOS

1938.

AZ E. M. E. KIADÁSA

99. SZ.

KELEMEN LAJOS
TUDOMÁNYOS MUNKÁSSÁGÁNAK
NEGYVEN ÉVE
(1897—1937.)

Összeállította:

DR. SZABÓ T. ATTILA

MINERVA IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R.-T. CLUJ

1938.

11213/99

ORSZ. SZÉCHENYI-KÖNYVTÁR	
Növekedéskönyvtár	
1940. év	3553
sz.	

Kelemen Lajos tudományos munkásságának negyven éve.

(1897—1937.)

Az EME ezévi közgyűlése alkalmával dr. Kántor Lajos titkári beszámolójában már bejelentette, hogy „1938. január 1-én nyugalomba ment az Erdélyi Múzeum érdemekben gazdag levéltárosa Kelemen Lajos.”¹ E bejelentésen, a reá következő néhány meleg méltató szón meg a szokásos jegyzőkönyvi köszönet megszavazásán túl a Kelemen Lajos iránt minden oldalról megnyilvánuló tisztelet és megbecsülés sem elégséges ahhoz, hogy kézzelfogható módon megmutassa: mit jelentett az ő munkássága az EME és az egyetemes magyar tudományosság szempontjából. Tárgyilagossabb formában nem szemléltethetjük ezt, mint ha összegyűjtjük külön kiadványokban megjelent és folyóiratokban, napilapokban meg gyűjteményes művekben napvilágot látott tanulmányainak, cikkeinek jegyzékét. E jegyzék kereken negyven esztendő irodalmi munkáját foglalja össze. E negyven év irodalmi munkásságnak egy közéleti tevékenységben eltöltött önzetlen, kemény, férfias élet fest méltó hátteret.

1.

Kelemen Lajos a Bolyaiak városából indult el.² Az ottani ősi református kollégiumnak volt második elemítől kezdve tanulója. Középiskolai tanulmányait is ott végzi. Az érettségi után a tanári pályát választja és azért az egyetemi tanulmányok folytatására városunkba jő. 1896 őszén iratkozik be az egyetem bölcsészeti karán a történelem és a földrajz szakra. Egyik tanára, dr. Szádeczky-Kardoss Lajos már ismeri, hiszen az érettségien az ifjú, aki addig már átböngészte a kezeügyébe eső régi okleveleket és elolvasságta a megközelíthető történeti forráskiadványokat, különleges készségével meglepi a kormánybiztosi minőségben jelen levő Szádeczkyt. Egyetemi tanulmányait nevelői elfoglaltsága mellett is alaposan és komolyan végzi; az alaposságra, a lelkiismeretes készségre való törekvés egész életén át kísérő, sőt sok mindenben kerékkötő lelki magatartása marad.

Már 1902-ben az egyetemi könyvtárhoz kerül. Gondos, kötelességteljesítő, de másoktól is éppen olyan gondosságot és lelkiismeretességet elváró tisztviselőnek ismeri mindenki. A könyvtári állás számára nem egyszerű hivatal, hanem hivatás, élet. Ha most, több mint három évtizednyi

¹ Vö. Erd. Múz. XLIII (1938). 77. l.

² Született 1877 szeptember 30-án a régi, székely Nagyernyei Kelemen-családból.

távolból visszatekintünk, úgy találjuk, hogy keresve sem lehetett volna odaadóbb és egész lelkével inkább a levéltárhoz növvő tisztviselőt találni, mint éppen őt. Felettései érthetetlen vakságán mulott, hogy mégis ott kellett hagynia a könyvtárat és legalább egyidőre el kellett altatnia azt a vágyat, amely ebben az egész lelkialkatában levéltári emberben élt. Sokat vesztett ezzel ő is, de sokat, helyrehozhatatlant az EME levéltári gyűjteménye is. Nem szívesen hagyja ott a könyvtárat, de azért nem elkésredve, nem kényszeredetten lép a tanári munka terére az unitárius kollégium falai közé (1908). A gyakorlati nevelői pályát is hivatástudattal és nagy személyes nevelői kiválóságokkal kezdi meg. Az a gondolat irányítja tanári munkáját, hogy a jövő nemzedék nevelésével fájának és egyházának szolgáljon. „Jól esik kiemelni azt a valóban önzetlen, tanulóink szellemi és erkölcsi javát állandóan, féltően őriző, védelmező, munkáló, meleg szívből áradó érdeklődést, amely az igazi nevelésnek első és nélkülözhetetlen feltétele s amelynek hiányát sokszor felpanasztolták nemcsak iskolánkról, hanem országsszerte mindenütt” — írja róla később dr. Gál Kelemen, a kollégium akkori igazgatója.¹ „Annak a régi veretű felekezeti tanárnak a típusa ő, aki nem tekinti elvégzettnek dolgát, mikor az utolsó óráról kijő, hanem állandóan érdeklődik tanítványai minden legkisebb ügyes-bajos dolga iránt...” (I. h.).

Külső körülmények elszakíthatják attól az intézménytől, amelyben könyvtári pályáját kezdette, a nevelés sok időt kívánó munkája is komoly életcélként jelenthet számára, de az EME-től, amelynek célkitűzései mintha csak az ő célkitűzései lennének, nem választhatja el semmi. Szinte azzal egyidejűleg, hogy a helyi unitárius kollégium tanára lesz, az addigi titkár, dr. Imre Sándor távoztával előbb ideiglenes titkári minőségben (1908),² majd mint rendes titkár (1909)³ nemcsak az egyesület ügyvitelének, de egész munkájának egyik irányítója lesz. Ez egészen természetes is. Elképesztő emlékezőtehetségen alapuló tudása, az egyesületi életben és a tudománypolitikában való éleslátása, minden kétségen felülálló becsületessége meg szolgálatkészsége minden egyesületi tag, minden vele érintkező ember előtt becsültté és kedvelté teszi. Ezt az elévülhetetlen erkölcsi tőkét nem a maga előhaladására, nem egyéni céljai szolgálatába állítja, hanem az EME érdekében kamatoztatja. Minden megengedhető eszközt felhasznál erre. Cikkeket ír a levéltárak és az Erdélyi Múzeum ügyéről, rábeszél, magyaráz hévvel, meggyőződéssel, megragad minden alkalmat és módot, hogy a Múzeum levéltárát, a multnak ezt a pergamenekbe és papírlapokba zárt szellem-birodalmát, melynek egyelőre nem lehet uralkodója, nagyobbítsa és növelje. Kimondja azt az elvet, hogy „a levéltár természetes gyűjtőmedencéje kell, hogy legyen az erdélyi leveles-emlékeknek”. Az az álma, hogy a „Múzeum levéltára... hatalmas erdélyi magyar levéltárrá nő meg, amelyben összesímulnak a nemzet minden rétegének

¹ A helyi Unitárius kollégium Értesítője az 1917–18. iskolai évről. 6. l.

² Az EME Évkönyve az 1908. évre. 3. l.

³ Az EME Évkönyve az 1909. évre. Kv. 1910. 100. l. — Csak külső kényszerből mond le 1921. dec. 29 én a titkári állásról, de megbízás folytán az egyesület ügyvitelében még 1927. július 1-ig irányító szerepet visz [Vö. Erd. Múz. XXXV (1930). 3. és 7. l.].

emlékei s eggyel több lesz a közös munkánk, szeretetünk és büszkeségünk tárgya, mely előtt tisztelettel áll meg az idegen is.”¹ Jórészt e nagyszerű célkitűzés érdekében kifejtett fáradhatatlan és céltudatos munkásságának köszönhető, hogy az uralomváltozáskor a másfél évtizeddel előbb alig félszáz ezer darabból álló levéltár már szinte félmillió darabot számlál.

Tíz évi tanárkodás után, 1918-ban kerül csak oda, ahová legalább másfél évtizeddel előbb kellett volna kerülnie: az Erdélyi Múzeumnak az Egyetemi Könyvtárban őrzött levéltári gyűjteményéhez. Most már benne él abban a hatalmas anyagban, amely éppen az ő fáradozása révén gyűlt össze. Ezután nyugdíjaztatásáig (1938. január 1) semmi sem mozdíthatja ki őt helyéről. Az uralomváltozáskor is itt marad. Kötí a föld és tartják, kötik nemcsak saját dolgos multjának, de az évszázadokba visszanyúló nemzedékek történetének e levéltárban felhalmozódott emlékei is. Felettesei a változott viszonyok között is nélkülözhetetlennek tartják; tisztelik szinte hihetetlen anyagismeretét és megbízhatóságát. A román kutatót éppen úgy csak az ő vezetése tájékoztathatja a levéltár anyagában, mint ahogy a magyart és a szászt is csak ő támogathatja, segítheti. Most sincs benne semmi elfogultság. Az érdeklődőknek magyaráz, a kutatóknak úgyszólván készen találja fel a mult beszédes levéltári maradványait. Emlékezetéből szórja, teregeti elébük készen az adatok, a kutatnivalók rendkívüli bőségét és a levéltárosi kötelességen túl is segíti mindenki munkáját. Nincsen egyetlen, bérces hazánk történetével foglalkozó kutató, aki ne érezné szinte szégyenkezve a megetté álló támogatást, a minden lépésnél megnyilvánuló szolgálatkészséget és gondosságot.

2.

De amint az alábbi könyvészeti összeállításból látható, e tevékeny, önfeláldozó hivatali munkásság csak külső takarója egy komoly, tudományos irodalmi munkával eltöltött férfi életének. E munkásság lassan, szerényen indul. Kelemen Lajos nem a „nagyvonalú összefoglalások” embere. Kezdetben csak *könyvismertetések*et ír. E lassanként kis tanulmányokká növvő ismertetések mellett csak kisebb történeti részletkérdések megvilágítására vállalkozik. Ha egyre szélesbülő munkásságában nagy körre kiterjedő érdeklődése a szellemtudományoknak csaknem minden terére elragadja, mégis egész tudományos munkásságában két olyan tárgykör van, amely életének minden szakaszában foglalkoztatja: az egyik a *családtörténet*, a másik a hazai *művészettörténelem* köre. Mindkettőben hatalmas anyagtudása, páratlan emlékismerete és levéltári tájékozottsága teszi utolérhetetlenül alapos szakemberré. Már első cikkeiben is egyes művészeti emlékekről és családtörténeti kérdésekről értekezik. Az Erdélyi Múzeum régebbi évfolyamai, a Genealogiai Füzetek, később a Dolgozatok, a Művészeti Szalon és a Pásztortűz számai mutatják, hogy ez az érdeklődés végigkíséri egész életén. Felekezeti lapokban és folyóiratokban is dolgozik. Nemcsak saját felekezetének folyóirataiban, a Ke-

¹ *Levéltáraink és az Erdélyi Nemzeti Múzeum.* GF. V (1907). 14. l. — Ugyanez megjelent az Erdélyi Hírlap II. évf. 49. számában is.

resztény Magvetőben és az Unitárius Közlönyben ír cikkeket, hanem más felekezetek sajtó-megnyilatkozásaiban is sűrűn látni nevét. Írásainak népszerűségét mi sem mutatja jobban, mint az, hogy a napi- és hetilapoknak is igen kedvelt munkatársa.¹ Még e hírlapi cikkek mindenike is egy-egy kis tudományos részlet-kérdést tisztáz és így jegyzetanyag nélkül is tudományos értékű mindenik. Egy-egy ilyen cikke sokszor a kifejtett kérdés egyetlen tudományos feldolgozását őrzi.

Tanulmányain, adatközlésein látszik, hogy tudja: az embereket nem a történetírás általánosságba folyó megállapításai, nem a személytől elvonatkoztatott történetelméleti kérdések érdeklik, hanem a mult emberének, az elődöknek élete a maga ezerféle megnyilatkozásaival, művelődés-történeti jelenségeivel, helyhez kötött és az ősökkel közvetlen kapcsolatban álló mozzanataival. Ha olyan körülmények közé születik, mint Orbán Balázs, biztosan a legnagyobb székely munkásságának folytatója, kiegészítője lesz. Így azonban a háborúban és a háború utáni egyéni és más természetű nehézségek között hajlamait csak a viszonyok kényszerzubbonnyába szorítva követheti. De lelkialkatában így is sok van Orbán Balásznak és általában a mult század végének eszményies, jó értelmű romantikus szemléletéből és olyan kevés korunk eszménynélküli, fanyar, józan-kodó kiábrándultságából.

Irodalmi munkásságában a jól megfigyelhető nagy kilengések és visszaesések pontosan jelzik a viszonyokkal, körülményekkel szemben való érzékenységet. A háború vége felé és az azt követő időben tudományos irodalmi munkájában jelentkező mozdulatlanság egy nemzedék dermedt lelkiállapotát tükrözteti vissza. De mikor minden inog és recseg, mikor a mult értékei megrendülnek, ismét a történetíráshoz menekül. A Magyar Nép, a Pásztortűz, a Művészeti Szalon, A Hírnök és más folyóiratok meg sajtótermékek hasábjain szólaltatja meg ezt az akkor néma multat, amelyet nem ragadhat el az utódoktól semmi hatalom. Tudományos működésének egyik fénykora éppen az 1922–1929 közé eső időszak. Nemcsak irodalmi termékenység szempontjából gazdag ez az időköz, de ösztönző, eszmekeltő, munkára indító hatásában is. A munkássága nyomán, figyelmeztető szavaira meginduló művészettörténeti kutatások nem egy kiváló képviselője aligha indult volna el éppen a hazai művészettörténelem töretlen talaján Kelemen Lajos ilyen természetű tanulmányainak ösztönző hatása, és nem nagyon jutott volna messze az ő útbaigatásai meg semmi fáradságtól vissza nem riadó, személyes, önzetlen segítsége nélkül. Ezért van az, hogy ha ezután kevesebbet is dolgozhatik, mikor a mult év szeptemberében élete 60. évét betölti, a róla szóló legszebb megemlékezés szerzője méltán üdvözli őt úgy, mint a Döbrentei Gáborok, Aranka Györgyök, Mikó Imrék, Kemény Józsefek, Brassai Sámuelék méltó utódját.² Népszerűségét mutatja, hogy azokat az ünnepi sorokat és a megemlékezés annyi meleg, őszinte ragaszkodással megírt sorát, amelynek nem egyét mással kapcsolatban szólamnak éreznők, még

¹ Különösen a Kolozsvári Hirlapban, a Magyar Polgárban, az Ujságban, újabban az Ellenzékben, a Keleti Ujságban és a Magyar Népből jelentek meg népszerűsítő cikkei.

² Biró József: *Kelemen Lajos hatvan éves*. P. XXIII (1937.) 423–424. l.

olyanok is jellemzőnek és igaznak tartották, akik Kelemen Lajos tudomány- és művelődéstörténeti jelentőségét aligha láthatták a maga komoly nagyságában.

A szakember még kevésbé kételkedhetik abban az elismerésben, amely ezzel a magányosan kiemelkedő közéleti alakkal és az igazi transzylván tudományosság hagyományainak örökösével, folytatójával kapcsolatban elhangzott. Nemcsak a határon innen, de azon túl is meglátták az ő tudományos munkásságának és levéltárosi szerepének kortársai fölé emelkedő jelentőségét. Mindenki természetesnek vette, hogy a Magyar Tudományos Akadémia ezévi nagygyűlése az Akadémia volt főtitkára és tiszteleti, igazgatósági tagja, dr. Balogh Jenő és dr. Gombos Albin rendes tag ajánlására Kelemen Lajost kültagjának választotta.¹ Mindenki tudta, hogy ez nem csillogó kitüntetés, hanem méltó elismerés annak, akit az ajánlók is egyebek között „az erdélyi történelem legalaposabb ismerője”-ként jelöltek az akadémiai tagságra.

Ha valaki, úgy e sorok írója érzi, hogy mennyire kopott, csökkent értékű a szó, mennyire elcsépeltek a szólamok, amelyeket az ember Kelemen Lajos alakjának jellemzésekor leírhat. Mégis úgy véli, hogy aki az ünnepezt egyéniségét és jelentőségét ismeri, tudja: nem a tanítvány részéről kijáró ömlengő dícséret ez, hanem a magyar tudományosság véleményének összefoglalása arról, akit egyik kortársa már régebben „mindannyiunk mesterének” nevezett.

3.

Az alábbi könyvészeti összeállítás, a maga hiányos voltában is, mintegy részekre bontva szemlélteti és bizonyítja azokat az állításokat, amelyeket előbb leírtam. A hiányosságról nemcsak olyan értelemben kell itt beszélnem, mint ahogy minden ilyenféle munka hiányos, hanem abban

¹ A tagajánlás teljes szövegét, mint Kelemen Lajos legilletékesebb helyről jövő jellemzését, érdemesnek tartom az alábbiakban közölni:

Alulírottak mély tisztelettel ajánlják *kültagul* a II. osztályba KELEMEN LAJOS-t, a kolozsvári Erdélyi Múzeumegylet levéltárának vezetőjét.

Kelemen Lajos közel három évtized óta áll az Erdélyi Múzeum levéltárának élén, s mint ilyen rendkívül nagy szolgálatokat tett azoknak, akik az erdélyi történelem iránt érdeklődtek. Kora ifjúságától fogva az erdélyi történelem művelése lévén célja, rendkívül gazdag ismereteket szerzett az erdélyi történelem minden vonatkozásában. Bátran állíthatjuk, hogy ma ő az erdélyi történelem legalaposabb ismerője. Irodalmi működésének részletes felsorolását mellőzhetők tartjuk, de ki kell emelnünk, hogy számos kötet történeti forrásanyagot adott ki kitűnő bevezető tanulmányokkal és többszázra tehető azoknak a levéltári kutatásokon alapuló tanulmányoknak és cikkeknek a száma, melyek az ő tollából különböző tudományos folyóiratokban és napilapokban megjelentek. Meggyőződésünk szerint az Akadémia egy érdemekben igen gazdag és önzellen munkásságú, derék magyar embert jutalmazna meg az akadémiai tagsággal, aki a legnehezebb viszonyok között is híven és becsületesen végezte kötelességét.

Balogh Jenő ig. és t. t.
Gombos Albin r. t.

Tagajánlások 1938-ban (Kéziratul). Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia. Bpest, 1938. 49. l.

az értelemben is, hogy a rendelkezésre álló idő korlátozott volt, nem tette lehetővé számomra azoknak a napilapoknak tüzetes átnézését, amelyekben a könyvészethez további adalékok gyűjthetők. Annnyit azonban megállapíthatok, hogy ebből az összeállításból egyetlen jelentősebb tudományos tanulmány vagy cikk sem maradt ki, úgyhogy végeredményében ebből hű képét kapjuk Kelemen Lajos tudományos munkásságának. Az alábbi könyvészeti összeállításban sokat köszönök Brüll Emánuel és Herepei János szíves segítségének.

Az anyag csoportosításában az évenkénti elrendezést, ezen belül meg a tanulmányoknak és a cikkeknek folyóiratonkénti csoportosítását tartottam legszemléltetőbbnek. Ahol tettem, felvettem a legkisebb adalékokat is, nemcsak azért, hogy teljesebbé tegyem a képet, de azért is, mert ezekben az író, mint levéltári ember, csaknem mindig ismeretlen adatokat közöl és ezzel legtöbbször egy-egy kis részletkérdést új megvilágításba helyez.

A könyvészeti részben a cím után [ ]-ben levő rész vagy az álnévet vagy a betűjegyet jelzi. A magam szövegét mindig ugyanilyen zárójelbe tettem. Így jártam el olyankor is, ha a szöveget az értelem megkönnyítése céljából kiegészítettem.¹

Álnevei: Ernyei Kelemen, Ernyei Miklós, Marosszéki, Rovintó, Suhintó, Székely Rovintó, Vásárhelyi Miklós.

Betűjegyei: k.; k. l.; kl.; k.—s.; K. L.; Kl., Klmn; nks.; N. K. S.; —n.s.

Irodalom. [Kelemen Lajos beiktatása az unitárius kollégiumban.] A kolozsvári unitárius kollégium Értesítője 1907—8. 17. kk. — Dr. Gál Kelemen: *Kelemen Lajos*. I. h. 1917—18. 5—7. l. — [Kelemen Lajos kinevezése a levéltárhoz.] KM. LIII (1918). 69. l. — —f—y [Kristóf György dr.]: *Kelemen Lajos* [Dr. Hankó János rajzával.] P. X/II (1924). 308. l. — *Erdélyi Lexikon*. Szerk. dr. Osvát Kálmán. Nv. 1928. 141. l. — *Új Lexikon*. Szerk. Dormándi László és Juhász Vilmos. V. 2061. l. — *Révai Nagy Lexikona*. XX. 458. és XXI. 496. l. — *Kelemen Lajos*. E. XXXV (1938). 26. l. — *Erdélyi Monográfia*. Szerk.: Várady Aladár és Berey Géza. 227. l. — Bíró József: *Kelemen Lajos hatvan éves*. P. XXIII (1937). 423—424. l. — B(író) S(ándor): *Kelemen Lajos 60 éves*. Erdélyi Fiatalok IX (1938). 27. l. — *Tagajánlások 1938-ban*. Kéziratul. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia. Bpest, 1938. 49. l. — *Két akadémikus*. Független Újság V (1938). 18. sz. 2. l. — [Rövid hír az akadémiai választásról.] *Ellenzék* LIX (1938). 104. sz. 16. l. — (gy.) [Gyalui Farkas dr.]: *Jakabffy Elemér és Kelemen Lajos — a Magyar Tudományos Akadémia tagjai*. Keleti Újság XXI (1938). 104. sz. 3. l. — *Kelemen Lajos a Magyar Tud. Akadémia külső tagja*. UK, CLVIII (1938). 118. l.

¹ Rövidítéseim: *Dolg.* = Dolgozatok az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem- és Régiség-tárából. Szerkesztő Pósta Béla. — *E.* = Erdély. — *EM.* = Erdélyi Múzeum. — *EN.* = Erdély Népei [Az E. melléklete]. — *GF.* = Genealógiai Füzetek. — *KM.* = Keresztény Magvető. — *M.* = Művészet. — *MN.* = Magyar Nép. — *MSz.* = Művészeti Szalon. — *P.* = Pásztortűz. — *UK.* = Unitárius Közlöny.

1897.

A Székely Oklevéltár (V. köt. Szerk. dr. Szádeczky Lajos). [Marosszéki] Ism. — „Kolozsvár“, 55. sz.

Marosszéki határnevek a XVI. és XVII. századból. — Székely Oklevéltár, VI. 404—412. l.

A Székely Oklevéltár (szerk. dr. Szádeczky Lajos, VI. köt. 480. l.). Ism. — Századok, 825—834. l.

Apor Péter élete és működése. Balló István munkája. Ism. EM. 530—532. l.

A Blagay-család oklevéltára. Thallóczy Lajos és Barabás Samu munkája. Ism. [K. L.] EM. 391—397. l.

[A Székely Oklevéltár VI. kötetének névmutatója]. 461—480. l. [V. ö. VI. köt. X. l.]

1898.

A nyárad-karácsonyfalvi kókuszdió pohárról. EM. 541—542. l.

Cserey Mihály és Bethlen Kata egyházi adományai. EM. 540—541. l.

Falfestmény töredékek. EM. 472. l.

Három erdélyi mennyezetfestésről. EM. 606—614. l.

A régi Marosszék határneveihez. Magyar Nyelvőr XXVIII. 382—384. l.

1899.

A Mezőség széléről. 6 képpel. E. 50—59. l.

Lebontott régi házak [Kolozsvárt]. E. 85—86. l.

Két férfi ruházatkép a XVII. századból. EM. 253—254. l.

Pusztuló régi templomok. — Arch. Ért. 435—436. l.

Székely Oklevéltár VII. köt. Szerk. Szádeczky Lajos. Ism. Századok, 362—368. l.

Nyáradmenti műtárgyak az 1900. évi párisi világkiállításon. Marosvásárhely 58. sz.

1900.

A maroskőri evangélikus református esperesség régi matriculája. Erd. Prot. Lap, 155—156, 163—164, 169—171, 184—185. l.

Egy régi protokollum könyvészeti adatai. — Magyar Könyvszemle, 427—428. l.

A csíki krónika egy jegyzetes példányáról. — EM. 48—53. l.

Fogarasi vártizedes képe 1608-ból. — 1 képpel. E. 42, 59—60. l.

Folyóiratok Szemléje [K. L.] — EM. 358—360. l.

Három újabb erdélyi mennyezetfestésről. — EM. 109—115. l.

A magyar unitáriusok története a XVIII—XIX. században. Kőváry László munkája. Ism. — EM. 104—106. l.

1901.

Adatok a marosvásárhelyi szabó czéhpoharakhoz. — EM. 52—57. l.

Barcsay Ákos megöletésének helye. — EM. 245—248. l.

Nagy Szabó Ferencz és a marosvásárhelyi szabó-czéh. — EM. 396—405. l.

A sövényfalvi ev. ref. egyház himnései a XVII. és XVIII. századból. 3 képpel. Erdély Népei. IV. 13—14. l.

Egy régi faragott kapu. 1 képpel. Uo. IV. 15. l.

Erdélyi határ- és helynevek. Uo. IV. 26—30. l.

A marosköri unitárius esperesség visitatori végzései 1684-ben. — KM. 39—42, 152—158. l.

Nagyteremi Sükösd György végrendelete, 1631. március 20. — Tört. Tár. 299—305. l.

Kolozsvár és a Bethlen-bástya. — Magyar Polgár 72. és 73. sz.

1902.

Nagy Szabó Ferencz életéhez. — EM. 210. l.

Az Osztrák-Magyar Monarchia Írásban és Képben. EM. 155—160. l.

1903.

Kendy István eladományozott birtokai. — EM. 226—229. l.

Wesselényi Miklós báró 1836-iki utazásából. — E. 38—43. l.

Kolozsvári kalauz. — 1 térképpel, 10 képpel. III. kiadás. 54 + 10 sztn. l.
Az Erdélyi Kárpát-Egyesület kiadása.

Báró Apor Péter verses művei és levelei. — Kiadta dr. Szádeczky Lajos.
Mon. Hung. Hist. Irók 36. és 37. köt. Ism. Magyar Polgár XXVI. 189. sz.
1—3. l. és 190. sz. 1—2. l.

1904.

A marosvásárhelyi szabók számadáskönyveinek krónikás adatai. — EM. 534—538. l.

Egy unitárius főúr síremlékei. — UK. 68—70. l.

Barcsai Ákos pihenő helye. 2 képpel. GF. 117—118. l.

Adatok a szászfülpösi és magyarbólkényi Tavasz-család történetéhez
[Knl.]. GF. 101—102. l.

Adattár. — GF. 26—27, 42—43, 58—60, 73, 76, 107—110, 127—129, 139, 156—157. l.

Barcsay Ákos főispán végrendelete. — [Oklevélközlés]. A Hunyadmegyei
Tört. és Régészeti Társulat tizennegyedik (1903—1904.) Évkönyve. Az Igazgató
választmány megbízásából szerk. Kolumbán Samu társulati titkár. Déva,
1904. 140—144. l.

1905.

A kolozsvári Bethlen-bástya történetéhez [Forrásközlés]. EM. 116—120,
173—178. l. és kny. 8° 12 l.

Az Erdélyi Múzeum legrégibb magyar nyelvű oklevele (1516.). — Nyel-
vészeti Tanulmányok, szerk. Szilasi Mór. 101—103. l.

A bikfalvi Nagy család 1794-ig. Címerrel. — GF. 51—52. l.

A nagyteremi Sükösd család. Címerrel. — GF. 102—106. l.

Adattár. — GF. 11, 79—80, 88, 99—100. l.

Barcsay Ákos fejedelem újabb végrendelete. [Oklevélközlés]. A Hunyad-
megyei Tört. és Régészeti Társulat XV-ik (1904—1905.) Évkönyve. Az Igazgató
választmány megbízásából szerk. Ballun Ernő ideiglenes titkár. Déva, 1905.
186—187. l.

1906.

- Baresay Mihály és három költeménye. — [Közlés.] EM. 218—221. l.
 Koncz József (1829—1906.). — [Klmm]. EM. 60. l.
 Örmény történetírás. — [Klmm]. EM. 62. l.
 Petőfi stenogramja. — [Klmm]. EM. 61—62. l.
 Rosnyai András. — EM. 234—235. l.
 A kuruc Vay Ádám családi feljegyzései. — GF. 113—114. l.
 Az alsócsernátoni Sylvester-család. Címerrel. [Knls]. GF. 7—8. l.
 Bodoki Mikó Miklós családi krónikája. — GF. 34—37, 47—49, 59—60, 77—79, 88—89. l.
 Nagysolymosi Koncz József (1829—1906.). — [Aláírás nélkül]. GF. 25. l.
 Nagy Szabó Ferencz ifjúkora. — Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Marosvásárhelyt 1906. június 4—5. napján tartott első vándorgyűlésének emlékkönyve. Kiadja az Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kv. Stief Jenő és társa sajtója. 38—56. l.
 Az ádamosi templom és műemlékeink. — [K. L.]. UK. XIX. 142—143. l.
 Czéháldomások (A marosvásárhelyi szabók és szűcsök áldomásai a XVII. században.). — Az Erdélyi Hírlap karácsonyi számában.
 Kolozsvár Rákóczi szabadságharcának elején. — Erdélyi Hírlap, 3. és 4. sz.

1907.

- Bod Péter levelei. — [Forrásközlés]. EM. 193—208, 256—260, 328—335, 383—392. l.
 Kőváry László (1819—1907.). GF. 85—86. l.
 Adattár. GF. 8—10, 60, 108. l.
 Gyergyószék lustrája 1616-ból. — GF. 71—72, 81—83. l.
 Levéltáraink és az Erdélyi Nemzeti Múzeum. — GF. 13—15. l.
 Asztalos János. — M. 275. l.
 Bethlen Gábor rendeletei Kolozsvár főbíráihoz a kolozsvári képírókról. — M. 348—349. l.
 Képíró Gothárd. — M. 274. l.
 Schutze György. — M. 348. l.
 Erdély leírása 1639-ből. — Földrajzi Közlemények, 59—71. l. Német ki-
 vonat; ugyanez kny.
 Két úttörő színész levelei (A Jancsó Pálé és a Göde Istváné). — Erdélyi
 Hírlap II. 190. sz.
 Csókfalva és [unitárius] egyháza multjából. — Uo. 198. sz.
 Gr. Teleki László levéltára az Erdélyi Nemzeti Múzeumban. — Uo. 10. sz.
 Levéltáraink és az Erdélyi Nemzeti Múzeum. — Uo. II. 49. sz.

1908.

- Kolozsvár ostroma és fölmentése a kuruc ostromzár alól 1704-ben. —
 A kolozsvári unitárius kollégium 1907/08. évi értesítője 35—41. és kny. 9. l.
 [Adattár]. — GF. 32. l.
 Kercsesorai Jancsó Pál följegyzései származásáról, életéről és rokonairól.
 — [Közlés]. GF. 41—44. l.
 Kisbudaki Rettégi István családi följegyzései (1738—1754). — GF. 106. l.
 Uzoni Béli Mihály családi följegyzései (1767—1793). GF. 106—107. l.

Pókai Sárosi György családi följegyzései. — GF. 144—147. l.

Széki gróf Teleki Ádám családi följegyzései (1703—1759.). — GF. 167—172. l.

Széki gróf Teleki Pálné, Way Kata családi följegyzései (1703—1723.). — GF. 170—171. l.

Aldobolyi Baksa János családi följegyzései (1759—1795.). — GF. 171—172. l.

Három marosköri unitárius egyház lélekszáma a XVII. sz. végén. — KM. XLIII. 290. l.

Krausz József. — M. 134—135. l.

Gyulafehérvári Pál deák. — M. 208—209. l.

Parajdi Illyés János. — M. 69. l.

[Az EME működésére, előadásaira stb. vonatkozó hírek és közlemények a Kolozsvári Hírlapban és az Ujságban].

1909.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület multja és jelenje. Az Erdélyi Nemzeti Múzeum tárai. — Az egyesület ötvenéves jubileumára összeállította. Kv. 8° 68. l.

A marosvásárhelyi református temető legrégibb sírkövei. — 3 képpel. EM. 154—161. l. és kny. 10. l.

Törekvések egy erdélyi múzeum alapítására. — EM. 353—375. l.

[A Keresztény Magvető történeti adatanyaga]. — [ki.]. KM. 175. l.

A sárospataki lengyel biblia s újonnan fölfedezett harmadik töredéke. Irta Harsányi István. Ism. KM. 354—356. l.

A Széplaki Petrichevich-Horváth család. Irta Sándor Imre. Kv. 1908. Ism. KM. XLIV. 54—56. l.

Bazédi elpusztult leányegyházunk történetéhez. — KM. XLIV. 43—46. l.

Egyházunk multjának érdekes emlékei. — [knl.]. KM. XLIV. 175—176. l.

Servet Mihály põre és Kalvin viszonya ahhoz. Gyenge János munkája. Bpest, 1908. KM. XLIV. 106—107. sz.

Az EME jubileuma. — Ujság. 267. sz.

Mikó Imre gróf levele gróf Teleki Domokoshoz az EME ügyében. — Uo. XI. 21. sz.

[Az EME működésére és előadásaira vonatkozó hírek és közlemények a Kolozsvári Hírlapban és az Ujságban].

1910.

Az első marosvásárhelyi nyomda történetéhez. — EM. 55. l.

Thuránszky Tamás hírlapgyűjteménye. — [kl.]. EM. 387. l.

Téglási György naplója. — [Közlés]. GF. 54—61. l.

Dávid Ferencz. Irta dr. Kiss Ernő. Kv. 1910. — [Kl.]. RM. 348—349. l.

Czimerlevelek. Gyűjtötte Sándor Imre. Kv. 1910. — Ism. [K. L.] KM. XLV. 57—58. l.

Kisztei Péter: Üstökös csillag. Kassa, 1683. [Harsányi István: Kisztei Péter élete munkái. Sárospatak, 1910.]. Ism. KM. 349. l.

Páldi István rézmetsző. — M. 89. l.

Dr. Tutsek Sándor (1861—1910.). — Ujság, XI. 11-i sz.

[Bevezetés Biás István Unitárius Egyháztörténeti Adataihoz. Mv. IX—XV. l.]

[41 címeres levél-kivonat és címerleírás Sándor Imre „Czimerlevelek” című műve I. kötetében.]

[Az EME működésére és előadásaira vonatkozó hírek és közlemények a Kolozsvári Hírlapban és az Ujságban].

1911.

A váradi Bornemisszák címere. — 1 képpel. EM. 304—305. l.

Bod Péter 1762-iki nyugtája. — Forrásközlés. EM. 293. l.

Az erdélyi halászat ismeretéhez. Sztripszky Hiador könyve. Kv. 1908. Ism. EM. 307—310. l.

Adattár. — GF. 105—106, 107—108, 144. l.

A dési vándorgyűlés története. — Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Désen 1910. október 9. és 10. napjain tartott ötödik vándorgyűlésének emlékkönyve. Szerk. dr. Szádeczky Gyula főtktár. 3—8. l. Kiadja az EME.

Gálfalvi Kozma-Mihály, Havadi András. — M. 92—93. l.

Hora Lajos, Marastoni Giacomo. — M. 392. l.

Székelyudvarhelyi Ágota János, Mezőbándi Egerházi János. — M. 393. l.

Dr. Posta Béla. — Erdélyi Lapok, 413—414. l.

Br. Bornemissza Károly meghalt. — Ujság, II. 28-i sz. [A cikk 1, 3—8. bekezdése szerkesztői betoldás]

Ókori [Régi] sírok Kolozsváron. Honfoglaláskori temető a Zápolya-utca környékén. — Ujság, VII. 1-i sz.

A Suky-levéltár. — Kolozsvári Hírlap, 215. sz.

A kolozsvári honfoglaláskori sírok. — Ujság, VII. 6-i sz.

Az ősemlék emlékei Erdélyben. Óskori leletek Hunyadmegyében. — Uo. VII. 28-i sz.

[Az EME működésére és előadásaira vonatkozó hírek és közlemények a Kolozsvári Hírlapban és az Ujságban].

1912.

A vajdahunyadi vándorgyűlés története. — Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Vajdahunyadon 1911. október 7—9. napján tartott hatodik vándorgyűlésének Emlékkönyve. Szerk. Erdélyi Pál főtktár. Kv. 1912. 3—14. l. 4 képpel. Kiadja az EME.

A malomfalvi báró Kemény-udvarház feliratai. — [K. L.]. EM. 191. l.

A szászencsi oláhok. — EM. 244—246. l.

Karácsonyi János: Száz ezer baj, millió jaj egy tévedés miatt. — Ism. EM. 199—200. l.

Suky István magyar menedéklevele 1508-ból [Hasonmással Pálfi Mártonnal]. — EM. 257—264. l.

A felsőszálláspataki Marák családi krónikája [Közlés]. — GF. 97—104. l.

Pókai Sárosi János végrendelete. — KM. XLVII. 294—298. l.

Csűrös Mihály oltárkészítő piktor. — M. 52—54. l.

Művészeti adatok az Erdélyi Múzeum-Egyesület irománytárában. — M. 218—227. l.

Ötves Pomerán Gergely (György?), a gyulafehérvári udvari képíró. — M. 75. l.

[Tudósítások az EME munkájáról, a levéltárról]. — Századok, XLVI. 317—318, 631. l.

Régi unitárius családok címerei. — UK. XXV. 84—87. l.

A Brenhidai és Kövesdi br. Huszárok. — Ujság, II. 16-i sz.

[52 címeres levél-kivonat és címerleírás Sándor Imre „Címerlevelek” című műve I. kötetében.]

1913.

A gyulafehérvári vándorgyűlés története. — Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Gyulafehérvárt 1912. október 12–14. napján tartott hetedik vándorgyűlésének Emlékkönyve. Szerk. Erdélyi Pál főtktár. Kv. 1913. 4–15. l. Kiadja az EME.

Teleki Mihály halála és temetése (3 hasonmással). — EM. 152–161. l. és kny. Teleki Mihály temetkezése. Irta dr. Pósta Béla, Kelemen Lajos és ifj. Biás István. Kv. 1913. 3–12. l.

A br. Bálintit család levéltára az Erdélyi Nemzeti Múzeumban. — El-lenzék 22. és 23. sz.

Adatok kolozsvári unitárius egyházközségünk régibb klenódiumairól. — [Aláírás nélkül]. KM. XLVIII. 160–170. l., XLIX. 37–43, 233–236. l.

[Tudósítások az EME munkájáról és a levéltárról.] — Századok, 318. l.

Újabb adattár a vargyasi Daniel-család történetéhez. — Kv. 1913. XII. + 426. l.

Ism. [S.] GF. 160–161. l. — KM. XLIX. 327. l. — Dr. Veress Endre. EM. 353–359. l.

1914.

A kolozsvári unitárius főgimnázium régi keleti szőnyege. — KM. XLIX. 121–122. l.

1915.

Vargyasi legid. báró Daniel Gábor. — [K. L.] EM. 67–68. l.

Marosvásárhelyi Borsos Tamás élete és történeti szereplése, Barts Gyula munkája. Kv. 1912. — Ism. EM. 69–70. l.

Helyesbítések egy bíráló ismertetéshez. Dr. Buday Árpád írása. Ism. EM. 100. l.

Magyar Képzőművészet Lexikona, dr. Szendrei János és Szentiványi Gyula munkája. Szeged, 1914. Ism. EM. 217–218. l.

Legidősebb Vargyasi báró Daniel Gábor. 1824–1915. KM. L. 53–56. l.

[1915. júliusától kezdve állandó munkatársa az UK. „A mi katonáink” rovatának].

1916.

Adatok öt székelyföldi unitárius templom-kastély történetéhez. — 5 kép-pel. — Francia kivonattal. Dolg. VII. 100–119. l.

Adatok a kolozsvári képirás történetéhez. — Francia kivonattal. Dolg. VII. 165–174. l.

Dr. Cserni Béla. — Dolg. VII. 178. l.

Szárhegyi Lázár István oltár megrendelése Lengyel Pétertől 1670-ben. — Francia kivonattal. Dolg. VII. 175–178. l.

Toroczkai Máté püspök családi neve. KM. LI. 181–183. l.

Régi ötvös rajz emlékek Kolozsvárt. — Kolozsvári Hírlap, 1916. I. 4-i sz.

1917.

Az ádámosi mennyezet-festmény és szentélyszék. — Dolg. VIII. 232–237, 254–256. l.

A tordai vándorgyűlés története. — EM. XXXIII–XXXIV. 195–201. l.

Gróf Esterházy Kálmán halála és temetése. — EM. XXXIII–XXXIV. 205–211. l.

Br. Wesselényi Miklós. — EM. XXXIII—XXXIV. 212—213. l.

A kolozsvári ötvös-czéh a XVIII. századig, Novák János munkája. —
Ism. EM. XXXIII—XXXIV. 236—238. l.

Marosköri ingó műemlékeink biztonságba helyezése. — KM. LII. 23—28. l.
Hitvesi hűtlenség a háború idején. — UK. 51—53. l.

1918.

A pudlijogász. — [Suhintó]. Székely Ellenzék, 27. sz.

A kényszertheologus. — [Suhintó]. Uo. 26. sz.

1920.

Péchi Zsuzsa könyörgése. — UK. 29—30. l.

Zsakó Péter (1718.) — UK. 78—80. l.

A Dávid Ferencnek tulajdonított emlékversek. — UK. 167—168. l.

1921.

Magyarvalkó. — 1 képpel. [K. L.] — MN. I. 3. sz. 7—8. l.

Az Erdélyi Múzeum Egyesület újjászervezése [Aláírás nélkül]. MN. I.
6. sz. 1—2. l.

Olesón nem a szépéből válogatnak. Uo. 10—11. l.

Az iskola. Uo. 11. l.

Pákey Lajos (1853—1921.). — UK. 70—74. l.

1922.

Mikó Imre gróf. — Erdélyi Magyar Naptár, 81—85. l.

Kolozsvári klenodiumainkról. [K. L.] KM. LIV. 105—106. l.

Legrégibb adataink unitárius templomainkról püspöki egyházvizsgálati
jegyzőkönyveinkben 1789-ig. — KM. 168—180. l. és kny. 13. l.

A bánatos házak. — [Rovintó]. MN. II. 6. sz. 12. l.

Nyárádszereda. — 2 képpel. MN. II. 12. sz. 10—12. l.

Klárinétozás napszámában. — [Rovintó]. — MN. II. 12. sz. 11—12. l.

Egy jótréfájú ember életéből. — [Rovintó]. MN. II. 15. sz. 14—15. l.

Képeinkhez. — [A képek dr. Balogh Ernő A tulipán c. cikkéhez tartoz-
nak]. [Aláírás nélkül]. MN. II. 19. sz. 11—12. l.

Képeinkhez. — [3 sepsi kép]. [Aláírás nélkül]. MN. II. 23. sz. 2. l.

Torockó. — 3 képpel. MN. II. 26. sz. 10—12. l.

Régi céháldomások. 2 képpel. [K. L.]. — MN. II. 27. sz. 10—12. l.

Ötvös- és könyviparművészeti emlék. Egy magyar költőné díszes könyv-
emléke. — 1 képpel. [K. L.]. MN. II. 34. sz. 9—10. l.

Az utolsó erdélyi fejedelmi beiktatás. — [K. L.]. MN. II. 42. sz. 10—11. l.

A sors csúfsága. — MN. II. 1. sz. 9. l.

A bánfihunyadi református templom. — [Aláírás nélkül] MN. II. 19. sz. 6. l.

A szokatlan ajándék. — [Aláírás nélkül]. MN. II. 13. sz. 11. l.

Mikor az őrmesterek cenzuráznak. — 3 képpel. [Aláírás nélkül]. MN. II.
41. sz. 5—7. l.

Kolozsmegye ismeretlen műemlékei [A vistai templom]. — 1 képpel. Az
Ellenzék IV. 16-i húsvéti melléklete.

1923.

- A szászfenesi Leányvár. — A Hirnök, XX. 245—247. l.
 Három régi unitárius családi följegyzés (Almási Gergely Mihály püspök, Suky László és Végh Ferenc följegyzései). — KM. LV. 188—194. l.
 A mezősámsondi legátus. — [Rovintó]. MN. III. 1. sz. 14—15. l.
 Egyházi kincseink. A kelyhek. — 3 képpel. MN. III. 5. sz. 1—3. l.
 Az akasztófa-dombon. — [Rovintó]. MN. III. 21. sz. 12. l.
 A kolozsvári Jósika-ház. — 1 képpel. MN. III. 25. sz. 10—11. l.
 Marossolymos. — 1 képpel. [KL]. MN. III. 26. sz. 8. l.
 Magyar emlékek. Gernyeszeg. — 2 képpel. MN. III. 42. sz. 1—3. l.
 Göcs Pál koporsótáblája. — UK. 151—152. l.
 A kuruc Vay Ádám utolsó levele. P. IX/II. 19—22. l.

1924.

- A kolozsvári Szent Mihály-templom tornyai. — 9 képpel. A kolozsvári Szent Mihály egyház. Emlékfüzet az 1924. okt. 2—12. harangszentelési ünnepségek alkalmával. — A kolozsvári róm. kath. egyházközség megbízásából szerkesztette dr. György Lajos. 26—36. l.
 Tölcséres-jelvények a kolozsvári Szent Mihály-templomon. — Uo. 57—62. l.
 Egy gyönyörű magyar műemlék [A szentbenedeki várkastély]. 3 képpel. — Erdélyi Magyar Naptár, 67—70. l.
 A kolozsvári Bethlen-bástya. — 2 képpel. A Hirnök, XXI. 152—154. l.
 A németek pallója Kolozsvárt. — 1 képpel. Uo. 255—257. l.
 Elekes István tréfáiból. — [Rovintó]. MN. IV. 11. sz. 11. l.
 Történelmi anekdoták. — [Rovintó]. MN. IV. 18. sz. 10—11. l.
 A vizsga. — [Rovintó]. MN. IV. 20. sz. 11. l.
 A kolozsmonostori régi Benedek-rendi templom. 1 képpel. MN. IV. 21. sz. 11—12. l.
 Erdélyi magyar templom-erősségek. — 4 képpel. MN. IV. 23. sz. 1—3. l.
 Négy székelgyföldi templomerősség. (Pünkösti képeinkhez). [K. L.] MN. IV. 25. sz. 11—12. l.
 Erdélyi színfoltok, Tóth István képeskönyve. — Ism. MN. IV. 26. sz. 10—11. l.
 A hanyag bibliaforgató. — [Aláírás nélkül]. MN. IV. 26. sz. 11—12. l.
 A legrégibb erdélyi magyar hímes oszlopok. — 7 képpel. P. 6—9. l.
 A kolozsvári minorita templom és rendház. — 6 képpel. P. X. 47—48. l.
 A marosvécsi vár. — 6 képpel. P. 67—69. l.
 A kolozsvári Szent Mihály egyház. Képekkel. — P. 167—171. l.
 A kolozsvári piarista templom. P. X. 189—194. l.
 Buday Árpád dr. 1 képpel. P. 117—118. l.
 Két régi levél. 1. Bornemissza Anna levele Teleki Mihályhoz. 2. Bethlen Kata levele gr. Teleki Lászlóhoz. (Két hasonmás olvasata). — [Aláírás nélkül]. P. 239—240. l.

1925.

- Hermányi Dienes József Emlékirata. Szemelvények. Sajtó alá rendezte: — Minerva, 8° 93 + 3 sztn. I. Minerva Könyvtár 3. sz. Ism. Herepei János. Erd. Irod. Szemle, 98—100. l. — Dr. Bitay Árpád P. XI. 557—558. l. — Buday Árpád, Prot. Szemle XXXV. 181—183. l.
 A legrégibb erdélyi magyar hímes oszlopok. — 5 képpel. Erdélyi Alma-

nach, 1925. Szerk. dr. György Lajos. Bpest, 95—104. l. [Ugyanaz Pásztortűz Almanach címen is. Kv.]

Lizi és a vörös kosár. — [Rovintó]. MN. V. 36. sz. 10—11. l.

A közepes pof. — [Rovintó]. MN. V. 42. sz. 9—10. l.

Szovát és régi emlékei. — 4 képpel. MN. V. 45. sz. 1—2. l.

A gróf Rhédey-család kihalása. — 1 képpel. P. 49—50. l.

A dobokai kúria. — 1 képpel. P. 155. l.

A fiádfalvi kastély és régi gazdái. — 2 képpel. P. 164—166. l.

Egy kétszáz éves kolozsvári ház és jelvényei. — 4 képpel. P. 285—287. l.

Kőbe faragott kolozsvári ötvösjelvények. — 3 képpel. P. 408—410. l.

A szováti falfestmények. — 5 képpel. P. 449—452. l.

A marosvásárhelyi vár képe. — 1 képpel. [k. l.]. P. 479—480. l.

A szováti unitárius templom falfestményei. — [K. L.]. UK. 160—161. l.

Shakirof Sebestyén [kiállítása]. — [k. — s.]. P. XI. 360. l.

Bálintit Zsigmond (Tövisi). — [Aláírás nélkül]. A Hirnök, XXII. 444. l.

Bálintit József báró (Tövisi). — [Aláírás nélkül]. A Hirnök, XXII. 444. l.

Bolyai Farkas levele Teleki Anna grófnőhöz. — [Közlés aláírás nélkül]. Ellenzék, XLVI. 256. sz.

Teleki Anna apja (Gr. Teleki Domokos). — Ellenzék. XLVI. 288. sz. melléklet.

Nagy Lajos [— n. s.]. P. XI. 179. l.

Magyar Életrajzi Lexikon. Szinyei József Magyar Írók Élete és Munkái kiegészítő sorozata. Irja és szerkeszti dr. Gulyás Pál. I. köt. 1. füz. — Ism. P. XI. 358. l.

Magyar Életrajzi Lexikon. U. a. 2. füz. P. XI. 519. l.

Címképünk (A régi Marosvásárhely). — [k.]. P. XI. 440.

Torockó. A „Jókai Erdélyben“ című kiadványban. A legnagyobb magyar regényíró születésének századik évforduló évében összeállították: Tabéry Géza és Incze Ernő. Ny.

1926.

A kolozsvári minorita-templom és síremlékei [Vásárhelyi Miklós]. 6. kép. P. XII. 536—538. l.

A vajdahunyadi vár képe. P. XII. 95—96. l.

Pákei Pákei Lajos. Uo. 96. l.

A választói kandalló [kl.]. P. 240. l.

Egy régi kolozsvári ház. A régi Mátéffy- vagy Ürmösy-ház. — 2 képpel. P. 152—153. l.

Dr. Vályi Gábor (1844—1926). 2 képpel. P. 242—244. l.

A kolozsvári Farkas-utcai templom. — 8 képpel. P. 271—275. l.

Wenger Félix (1846—1926). — 1 képpel. P. 314—316. l.

Erdélyi művészeti emlékek a mohácsi vész korából. — 4 képpel. P. 399—401. l.

Kövendi Nagy Gyula (1854—1926). — 1 képpel. P. 478. l.

Történelmi ötvösemlékek. — 7 képpel. P. 611—615. l. [Vö. még i. h. 624. l.]

Hermányi Dienes József emlékirataiból. — [K. L.] MN. VI. 2. sz. 21—22. l.

Adámos és régi emlékei. — 3 képpel. MN. VI. 449—451. l.

A névnapi csempészdohány. — [Rovintó]. MN. VI. 505—506. l.

Illusztrációink [kl.] (1. A németek pallója. 2. Történelmi emlékü házak).
P. XII. 48. l.

Szentgerice. — 3 képpel. MN. VI. 545—547. l.

Régi műtárgyak kiállítása Kolozsváron. — 6 képpel. MSz. I. 2. sz. 8—11. l.

A választúti kastély. — 7 képpel. MSz. I. 1. sz. 5—8. l.

Régi erdélyi tóárvizek. — Az Ellenzék XLVII. 42. sz. melléklete.

Báró Wesselényi Miklós útinaplója (1821—22). — Ellenzék, XLVII. 206. sz.

Mikó Imre gróf emlékére. — [N. K. S.]. Ellenzék, XLVII. 206. sz.

Gróf Mikó Imre és Tompa Mihály levélváltása fiaik halálakor. — Az Ellenzék XLVII. 212. sz.-nak melléklete.

1927.

A szászlónai református templom mennyezet- és karfestményei. — 4 képpel. MSz. II. 2. sz. 3—9. l.

A kolozsvári gróf Toldalagi- és Korda-ház. — 3 képpel. MSz. II. 5. sz. 5—12. l.

Művészet és tolvajság. — 1 képpel. MSz. I. 5. sz. 15—16. l.

Tóth István. — 4 képpel. MSz. I. 8. sz. 9—12. l.

Miklósvári fedeles kancsó. — 1 képpel. MSz. I. 9. sz. 12. és 16. l.

A magyarfenesi báró Jósika-kastély. — 9 képpel. MSz. I. 12. sz. 3—11. l.

Székeludvarhelyi Agotha János [nks.]. P. XIII. 24. l.

Torockószentgyörgy és emlékei. — 4 képpel. Uo. 28—32. l.

Egy háromszázéves erdélyi magyar festőművészeti emlék (A nagybányai Csengeri-, másként Képíró-család címereslevele). — 3 képpel. P. 176—180. l.

Erdélyi műkincsek. A kolozsi unitárius egyházközség régi kelyhei. — 4 képpel. Uo. 320—323. l.

Bölöni Sikó Miklós erdélyi festő ismeretlen önéletrajza. — 3 képpel. P. 439—442. l.

A vistai református templom. — 11 képpel. P. 460—464. l.

A vistai templom belső díszítései. — 8 képpel. P. 484—488. l.

Magyarbikal. — 1 képpel. MN. VII. 245—247. l.

A vistai templom. — 3 képpel. MN. VII. 537—539. l.

1928.

A gogánváraljai mennyezetfestmény készítettője és kora. — 1 képpel. Erd. Irod. Szemle, 13—20. l.

A marosvásárhelyi szücsök két régi céhpohara. — 4 képpel. MSz. III. 1. sz. 2—6. l.

A küllővári tatárfej. — 6 képpel. MSz. III. 3. sz. 1—5. l.

Gidófalvyné Pataky Etelka képkiállítása. — 4 képpel. MSz. III. 4—5. sz. 11—13. l.

Erdélyi magyar mennyezetfestményeink a XVII. század végéig. — 8 képpel. MSz. III. 6—7. sz. 6—10. l.

A szárhegyi romkastély. — 4 képpel. MSz. III. 8—9. sz. 5—12. l.

Erdélyi református templom- és toronyképek. — 5 képpel. MSz. III. 8—9. sz. 13—14. l.

Kőváry László följegyzései Sikó Miklós festőművészről. — [Ernyei Kelemen]. MSz. III. 8—9. sz. 15. l.

A csákigorbói kastély. — 7 képpel. MSz. III. 10. sz. 3—8. l., 11—12. sz. 3—7. l.

- Két restaurált kolozsvári középület. — MSz. III. 10. sz. 13. l.
 Elpusztult kolozsvári faragott köemlékek. — MSz. III. 10. sz. 13—14. l.
 Restaurálták a kolozsvári egykori gr. Toldalagi- és Korda-házat. — MSz. III. 10. sz. 14—15. l.
 Elpusztult egy szép erdélyi kastély. — MSz. III. 10. sz. 16. l.
 Egy bírálattal tévedései (Hozzászólás a gr. Bethlen-monografia bírálatához). — MSz. III. 11—12. sz. 10—14. l.
 Fatornyok — képeslapokon. — 4 képpel. P. 433—436. l.
 Szászlóna. — 3 képpel. MN. VIII. 2. sz. 17—19. l.
 Poklostelki képmémlékek. — Ellenék XLIX. 124. sz.
 Erdélyi református templomok és tornyok képsorozata. — [Ernyei Kelemen]. Keleti Újság.

1929.

- Vajdakamarási Lőrinc pap. — Erd. Irod. Szemle, 91—95. l. [Átvette a KM. LXII. 48—51. l.]
 Régi egyházi varrottasok. — 1 képpel. P. 118—119. l.
 Szentmártoni Bodó János halála ideje. — Erd. Irod. Szemle, 344—346. l.
 Erdélyi református templomok és tornyok. — Keleti Újság, XII. 270. sz.-nak vasárnapi melléklete.
 Orbán Balázs emlékére. — [Aláírás nélkül]. MN. IX. 73—74. l.
 A történetíró Orbán Balázs. Ki volt Orbán Balázs? Emlékezés a legnagyobb székelyre születésének századik évfordulóján 1829. február 3. — 1829. febr. 3. — Kiadja a Székelykeresztúri Kaszinó. Sz. 1929. 24—28. l.

1930.

- A régi egyházművészet országos kiállítása Budapesten. — Keleti Újság, XIII. 175. sz.
 Kis emlékek egy nagy ember életéből (Szabolcska-adomák). — [Kl.] MN. X. 790—792. l.

1931.

- Báró Bánffy Jánosné Wesselényi Józefa bárónő emlékirata 1848—49-iki élményeiről. — 1 fényképpel. Sajtó alá rendezte és életrajzot írt hozzá. Minerva, 8° XIII. + 81 + 1 sztn l. Kiadja a Losonczy báró Bánffy-család. — Ismerteti Szabó T. Attila. EM. XXXVII. 116—117. l. — Glatz Károlyné, Prot. Szemle XLI. 358—360. l.
 Egy klasszikus magyar élet (Dr. Gergely Sámuel). — 1 képpel. P. 63—66. l. és kny.
 Tavak áradása a régi Erdélyben. — MN. 17. sz. 235—237. l.
 A magyarói varrottasok mint az erdélyi kulturhatások példái. Romános és szászos elemek a marostordai magyarok varrottasaiban. — [Ernyei Miklós]. Keleti Újság, XIV. 44. sz.

1933.

- Biserica Sf. Mihail din Cluj. — 14 képpel. Boabe de Grâu, IV. 129—137. l. (Prodán Dávid fordítása).
 Gr. Teleki Domokos előadása a könyvekről. — P. 39—40. l.

1934.

Dr. Ferenczi Miklós (1886—1933). — EM. 2—5. 1. és kny.

1935.

[Félezeréves falfestményt fedeztek fel egy szomszédos magyar községben]. (A magyarfenesi templom freskói). — [Aláírás nélkül]. Keleti Ujság, XVIII. 4-i sz.

[Kolozsvári Tamás, a kiváló XV. századbeli magyar festő köréből kerülhetett ki a félezeréves falfestmények művésze]. [Aláírás nélkül]. Keleti Ujság, XVIII. 204. sz.

[Eldőlt a vita a Szent György szobor körül: valóban erdélyi magyar szobrászok voltak a remekmű alkotói]. [Vásárhelyi Miklós]. Uo. XVIII. 98. sz.

1936.

Városunk műemlékei. (Dr. Balogh Jolán Kolozsvár műemlékei c. könyvének ismertetése.) [Vásárhelyi Miklós] 2 képpel. P. 491—492. l.

1937.

Változások Kolozsvár műemlékeiben. 2 képpel. P. 260—262. l.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület * * * története. — Az EME 50 éves jubileumi albumában, 5—79. l. [Kinyomtatva, de nem jelent meg].

Kőváry László. — Uo. 165—169. l.

Báthory Zsigmond és a székely fölkelés 1595—96-ban [Részlet tanári szakdolgozatából].¹

A Gámán-család levelei az Erdélyi Múzeumban.²

[Írói életrajzok a dr. Gulyás Pál szerkesztésében megjelent Magyar Életrajzi Lexikon füzetében.]

Összeállította: Dr. Szabó T. Attila.

¹ A „Székely Nemzet“ tárczája fejcímű kefelevonatból vettem e címet. A cikket az 1903—1906. közötti hírlapszámokban az Erdélyi Múzeumnak az Egyetemi könyvtárban levő példányában hasztalan kerestem.

² E cikk valószínűleg a Kolozsvári Hírlapban jelent meg 1917-ben; magam csak felragasztott, jelzetlen kefelevonatban ismerem.

ERDÉLYI MÚZEUM

az E. Múzeum-Egyesület kiadásában jelenik meg évenként 4 füzetben, negyedévenként átlag 6 ív terjedelemben. A folyóirat az E. M. E. Bölcsész-, nyelv- és történettudományi, Természettudományi-, Jog- és társadalomtudományi Szakosztályának hivatalos közlönye.

AZ

ERDÉLYI MÚZEUM

az Egyesület alapító, igazgatósági és rendes tagjainak évi 300 lejes kedvezményes áron jár. Előfizetési ára nem tagoknak és könyvkereskedőknek 400 lej. Előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó kívánságok címe:

ERDÉLYI MÚZEUM kiadóhivatala,
Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

Magyarországi főbizományos: **STUDIUM R.-T.**
Budapest, IV. Kecskeméti-u. 8.
Előfizetési ára 12 P.

Kéziratok, ismertetésre szánt könyvek és a folyóirat szellemi részét illető tudakozódások a szerkesztőt illetik:

DR. GYÖRGY LAJOS,
Cluj, Str. I. G. Duca 10.

A szerkesztőség közli az igen t. munkatársakkal: 1. Géppel írott kéziratokat kér. 2. A közlésre szánt dolgozatok átlagos terjedelme 1 ív. 3. Minden munkatárs a folyóiratnak egyszersmind előfizetője is. A tiszteletdíjat 300 illetőleg 400 lejig a kiadóhivatal az előfizetés javára írja. 4. Külön-nyomat a szerző kívánságára és költségére készül. 5. A kéziratokat a szerkesztőség csak a szerző külön kifejezett óhajára küldi vissza.